

Schaken op de basisschool

Werkboek 1, les 7: Veilig aanvallen en schaak

Extra spullen

-

Voor de trainer

Deze les gaat over veilig aanvallen. Daarmee vestigen we nog een keer de aandacht op het thema veilig.

Val je de Koning aan, dan is het schaak. Daarom introduceren we in deze les ook het begrip schaak. We gaan nog niet in op de verplichting, dat je na schaak daar per se iets aan moet doen. Ook behandelen we nog niet de 3 manieren van verdedigen tegen schaak. Die volgen in les 11.

Programma

0-5 Opening en herhaling vorige les

Open gezamenlijk met een schaakvraag.

Indien nodig refereer je aan de afspraken.

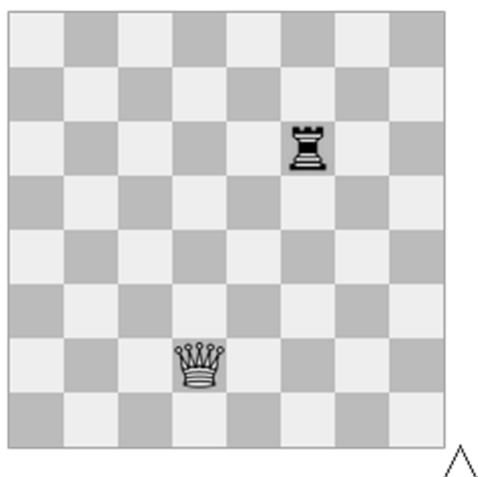
Herhaal het thema veilig in de vorm van enkele vragen aan de kinderen en stellingen op het demobord.

Vraag ook of ze de oefeningen voor thuis hebben gedaan. Ging het goed? Vond je het leuk?

5-15 Instructie veilig aanvallen en schaak

V: Jullie weten allemaal wat slaan is. Maar je kunt niet altijd een stuk slaan. Wat moet je doen, voordat je een stuk kunt slaan?

A: Je kunt een stuk pas slaan, als je eerst naar dat stuk kijkt. Dat noemen we aanvallen.

Wit aan zet

V: Kan wit hier een stuk van zwart slaan?

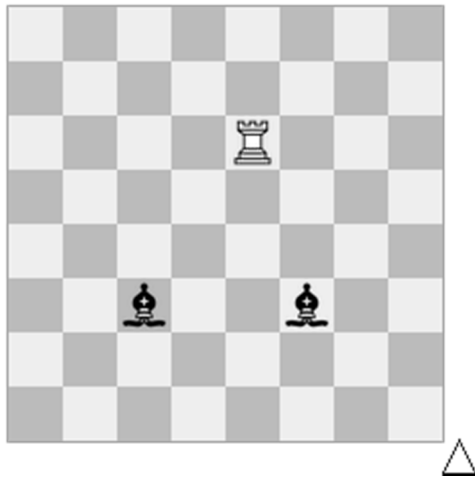
A: Nee. De witte Dame kijkt niet naar de zwarte Toren.

V: Wat moet wit eerst doen?

A: Hij moet de zwarte Toren aanvallen. Bijvoorbeeld met ... (Dd4, Dg5, Db2, Dc3, Dd8).

V: Is Df2 ook goed?

A: Je valt dan wel de Toren aan. Maar op f2 staat de Dame niet veilig. Zwart kan dan de Dame slaan.

Wit aan zet

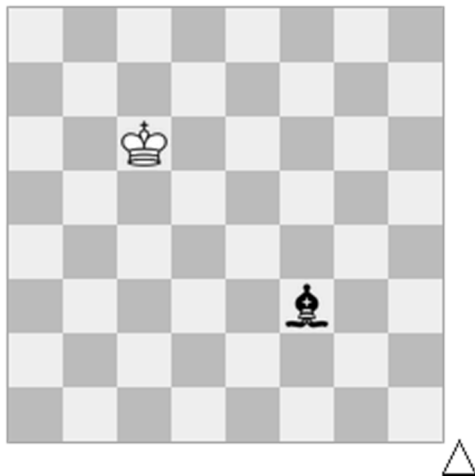
V: Jullie zijn wit. Kun je met de witte Toren een van de Lopers slaan?

V: Wat moet je eerst doen?

V: Is die zet veilig?

A: Te3 valt veilig beide Lopers aan. Zowel Tc6 als Tf6 zijn onveilig. Zwart slaat dan de Toren.

Tot slot een bijzonder geval:

Zwart aan zet

In deze stelling valt de zwart Loper de witte Koning aan. Als je de Koning aanvalt heeft dat een speciale naam.

V: Wie weet hoe dat heet?

A: Juist: Schaak.

Schaak is een aanval op de Koning. Omdat de Koning een heel speciaal stuk is, noemen we dat schaak. Voor een aanval op de andere stukken hebben we geen apart woord.

V: Wie weet nog waarom de Koning zo speciaal is?

A: Als je de Koning verovert, heb je gewonnen.

15-30 Werkboek: oefenen met veilige zetten en gedekt

Vandaag maken we de volgende opdrachten:

- Les 7: opdrachten 1, 2 en 4.

De toelichting op de opdrachten staat aan het einde van deze les.

Is er te weinig tijd om in de les alle opdrachten af te ronden, dan kunnen ze die thuis afmaken. Ook tijdens de herhalingsles P2 is er voldoende tijd om de opdrachten af te maken.

30-55 Spelletjes

Spel 31: 3x schaak

<http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/spel-031-3x-schaak/>

De kinderen spelen een echte schaakpartij. Als je schaak geeft krijg je een punt. Je wint als je 3 punten hebt verdiend. Je wint ook als je de Koning slaat. Aan schaakmat doen we nog niet.

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Gezamenlijk opruimen

Samenvatting

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Afmaken Les 7: opdrachten 1, 2 en 4.
- Maken Les 7: opdracht 3, 5 en 6.
- Speel de spelletjes die we ook in de les hebben gedaan.

Benadruk dat ze volgende week het werkboek weer moeten meenemen.

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 7.1: Val het stuk aan

Eenvoudige opgaven om te toetsen of ze begrijpen wat aanvallen is. Bij opgaven 4 en 6 zijn er naast veilige oplossing ook onveilige oplossingen. Gebruik deze opgaven om de kinderen daarover vragen te stellen.

Opdracht 7.2: Val het stuk veilig aan

Eenvoudige opgaven, waarbij steeds ook onveilige aanvalszetten mogelijk zijn.

Opdracht 7.3: Val veilig aan

Als opdracht 7.2.

Opdracht 7.4: Bedenk zelf een stelling met een veilig aanval.

De kinderen moeten met de 2 stukken die naast het bord staan, zelf een stelling verzinnen. In die stelling valt wit het zwarte stuk steeds veilig aan.

Ze kunnen de oplossing aangeven door de letters van de stukken in het diagram te schrijven. Zo oefenen ze ook met de letters van de stukken.

Opdracht 7.5: Zet de Koning veilig schaak

Bij deze opdracht moeten ze de Koning aanvallen. Dat kan op meerdere manieren. Laat ze alle aanvallen vinden. Veilige aanvalszetten geven ze aan met een +; onveilige aanvalszetten met een -. Deze opdracht toets of ze begrijpen wat schaak is en of ze na 4 lessen het onderscheid tussen veilig/onveilig goed beheersen. Fouten zijn natuurlijk ook mogelijk door slecht kijken en soms nog doordat de loop van de stukken onvoldoende is geautomatiseerd. Probeer met vragen tot de juiste diagnose te komen.

Opdracht 7.6: Val veilig aan.

Als opdracht 7.2, maar nu met grote diagrammen en stellingen met meer stukken.